

Шемерт І.А.

Институт всемирной истории Национальной академии наук Украины

**ОДНОПОЛЯРНОСТЬ ДОМИНИРОВАНИЕ США
В АЗИАТСКО-ТИХООКЕАНСКОМ РЕГИОН****Аннотация**

В статье анализируется политика Соединенных Штатов Америки относительно Азиатско-Тихоокеанского региона во времена правления Клинтона, Буша-мл., Буша-ст. и Обамы. Охарактеризованные основные стратегии принятые правительствами США относительно политики в регионе.

Ключевые слова: США, АТР, Стратегия национальной безопасности, безопасность.

Shemet I.A.

Institute of World History of the National Academy of Sciences of Ukraine

UNIPOLARITY U.S. DOMINANCE IN THE ASIA-PACIFIC REGION**Summary**

In the article analysed politician of the United States of America in relation to the Тихоокеанського region in the days of the rule of Clinton, Bush-breakwater., Bush-century. but Obama. The described basic strategies are the USA accepted by governments in relation to politics in a region.

Keywords: United States, Asia Pacific, National Security Strategy, safety.

УДК 327.7:061.1

**ФУНКЦІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ
(НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ЄС)****Шкуро А.С.**

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

У статті проаналізовано окремі принципи прийняття рішень в Європейському Союзі. Звертається увага на сучасний стан процедури прийняття рішень всередині ЄС, як регламентується дана норма спільними договорами між країнами-членами, яким чином відбувається голосування.

Ключові слова: кваліфікована більшість, легітимність, європейське право, інтеграція, прийняття рішень.

Постановка проблеми. Вивчення прийняття рішень в Європейському Союзі дедалі більше становить науковий інтерес для вітчизняних дослідників. Зважаючи на те, що саме ЄС вважають одним з головних носіїв демократичних механізмів при прийнятті політичних рішень перед нами постає завдання обґрунтувати особливості діяльності його акторів. Констатуючи, що дане утворення перебуває у полі зору зовнішньополітичних орієнтирів України слід звернути особливу увагу на внутрішні процеси у вирішенні питань за допомогою прийняття рішень. ЄС на сучасному етапі перебуває у стані постановки і вирішення політичних проблем і саме те, як їх розглядають із врахуванням міждержавних інтересів може бути прикладом застосування/не застосування методологічних напрацювань по прийняттю рішень в українській політиці.

Принциповими залишаються питання євроінтеграційної цілі України, як країни, що тільки стала на шлях становлення європейсько орієнтованої держави. Членство в ЄС Україні як мінімум надасть новий поштовх покращити рівень ефективності прийняття політичних рішень на національному рівні запозичивши європейські принципи і норми. Нажаль, поки тільки слід констатувати, як після президентських виборів в Україні відбулась певна перестановка акцентів на користь практичних сфер співробітництва. Київ продовжує наголошувати на прагненні отримати перспективу членства в ЄС, але робить це не шля-

хом систематичного педалювання цієї теми, погодившись відкласти її розгляд насамкінець переговорів щодо Угоди про асоціацію, а шляхом демонстрації негативних наслідків відсутності перспективи членства України для політики Євросоюзу. Тому існуючий підхід України до просування відносин з ЄС можна охарактеризувати як прагнення селективного поглиблення співробітництва в тих сферах, які становлять першочерговий політичний та економічний інтерес, при збереженні загальної орієнтації на приєднання до євроінтеграційного об'єднання [15, с. 33-34].

Вважають, що прийняття політичного рішення найчастіше визначається у двох вимірах: по-перше, як технологічне перетворення політичної влади в управління соціальними процесами, а по-друге, як центральний елемент перетворення політичних вимог різних груп громадян у прийнятні для всього суспільства засоби і методи регулювання соціальних відносин [4, с. 151]. У кожному з випадків рішення трансформує наявну ситуацію у раціональне русло при умові, що за прийняттям наступним алгоритмом буде його належне виконання.

За наявності можливих варіантів політичний вибір також є наслідком реалізації політичних інтересів, кроком на шляху до поставленої мети, зробленим під впливом ряду причин та політичної установки суб'єкта політики [1].

Слід зауважити, що специфіка процесу підготовки та прийняття політичних рішень в державах

та міждержавних утвореннях являє собою складну багатогранну проблему яка знаходиться на межі різних предметних галузей: юриспруденції, історії, політології, менеджменту, психології, філософії, економіки і т.д. Саме тому потреба звернутися до міждисциплінарних підходів із залученням теоретичних висновків є основною умовою розкриття теми статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідники стверджують, що дана проблематика з глибокої давнини привертала увагу філософів, істориків, політиків, однак остаточно оформилася наука прийняття рішень тільки в другій половині XX ст., саме тому серед вітчизняних та російських дослідників загальнотеоретичних питань необхідно відмітити таких авторів, як В. Бакуменко, А. Бобро, І. Бутовська-Люшко, К. Ващенко, А. Гірник, А. Дегтярьов, Л. Євланов, І. Ібрагімова, Р. Калюжний, Ю. Кальниць, М. Карданська, Д. Керімов, О. Кордун, Б. Краснов, Б. Литвак, В. Матвієнко, Р. Павленко, В. Ребало, О. Соловйов, О. Сонечко, В. Тертичка, Ю. Тихомиров, Р. Фатхутдінов, О. Шаєн, О. Ющик (технологія підготовки і прийняття державно-політичних і управлінських рішень). В роботах Б. Фархєма, І. Василенко, В. Козбаненко, Г. Купряшина, В. Лобанова (теорія прийняття політичних рішень розглядається як основна частина теорії державного управління).

Постановка проблеми розробки та впровадження політичних рішень у сучасному світовому політичному дискурсі пов'язана також із працями зарубіжних дослідників: Г. Саймона; Д. Марча; Ч. Ліндблума; Г. Лассуєла; Д. Істона; П. Шарана; А. Етціоні; П. Брауна; Е. Вайнінга; Д. Веймера; К. Вайса; Б. Гурне; Л. Пала; Г. Райта та Д. Стоуна.

В межах даного дослідження варто звернути увагу на праці авторів, що займаються питаннями управління і функціонування ЄС – Н. Кавешникова, М. Стрежневої, Б. Колер-Кох, А. Четверикова, Р. Зеленова, Р. Бугрова, Л. Пономарьової, М. Ентина, П. Бірюкова, Н. Шеленкової, М. Араха, А. Обердорфа, Л. Бриттана, Ю. Хабермаса, А. Херитера, Х. Уоллеса, Ф. Вільберта.

Таким чином, не дивлячись на велику кількість досліджень із загальнотеоретичних питань прийняття політичних рішень, даний напрямок і досі вважається достатньо новим, в якому залишилася ціла низка нерозкритих питань, а в працях вітчизняних дослідників і теоретиків окреслюються загальні тенденції даного процесу. Поряд із цим існує потреба у вивченні окремих особливостей прийняття рішень на рівні Європейського Союзу, визначити їх ефективність та провести методологічні паралелі між тим, як виглядає механізм прийняття рішень всередині Європейського Союзу. Автором даної публікації попередньо окреслено інші аспекти в дослідженні політичних рішень у таких статтях: Шкуро А.С. Компроміс у системі прийняття політичних рішень [Текст] / А.С. Шкуро // Панорама політологічних студій : науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне : РДГУ, 2011. – Вип. 7. – С. 157-164; Шкуро А.С. Фактор політичних рішень у міжнародних відносинах України [Текст] / А.С. Шкуро // Гілея : науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. – К. : ВІР УАН, 2012. – Вип. 65 (№10). – С. 567-572; Шкуро А.С. Базові аспекти дослідження політичних рішень [Текст] / А.С. Шкуро // Науковий вісник. – Одеський національний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія 2013. – Вип. 6 (№185). – С. 14-22; Шкуро А.С. Ініціативи представників Буковини в прийнятті рішень у Верховній Раді України VII скликання [Текст] / А.С. Шкуро // IX Буковинська Міжнародна історико-краєзнавча конференція, при-

свячена 95-й річниці Буковинського Народного Віча. 25-26 жовтня 2013 р. – Чернівці, 2013.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В той же час, можна констатувати, що проблематика прийняття політичних рішень та вироблення рекомендацій по збільшенню рівня їх ефективності в Україні залишається недостатньо вивченою і потребує подальшого методологічного обґрунтування.

Визначення принципів діяльності ЄС як структури може мати не тільки ідеалізований характер ототожнених з постулатами європейського права, але й піддаватися суб'єктивній оцінці. У даному випадку мова йде про можливе спростування недосконалої системи прийняття рішень. Так, позиція Президента Росії В. Путіна допускає, що механізм прийняття рішень у Європейському Союзі слід назвати «картельною змовою». Відповідна заява була озвучена наприкінці 2012 р. на засіданні XII російсько-німецького форуму «Петербурзький діалог» за участю федерального канцлера Німеччини Ангели Меркель. Основний меседж канцлера заключався у тому, що всі країни-члени ЄС перед прийняттям політичних рішень із самого початку проводять переговори та радяться всім складом, а потім викладають спільну позицію. На це Президент Росії дав відповідь, що в економіці це називається «картельною змовою», яка завжди є негативним явищем і кожній країні слід мати власну позицію [12].

Мета статті. Зважаючи на висловлену думку представників політичних еліт вважаємо за доцільне більш детально вивчити питання прийняття рішень в ЄС у частині однастайності країн-членів та документальне закріплення спільних правил голосування. Спроекувати основний фокус прийняття політичних рішень на національну політику та вдосконалити систему підвищення їх ефективності.

Виклад основного матеріалу. Американський дослідник установок

Дж. Е. Девіс вважає, що будь-яка група, у тому числі й політична, якщо у ній немає конфлікту, буде схильна до однастайного визнання установки, яка є у лідера [5]. У парламентській системі загальнодержавний інтерес є реалізацією інтересу парламентської більшості шляхом голосування. В міждержавних утвореннях цей принцип також спрацьовує на користь більшості і врахування позицій кожного. Таким чином, виявлення загальнодержавного інтересу приводить до узгодження інтересів груп. Про груповий детермінізм значає також класик теорії прийняття рішень Г. Саймон. Основним агентом прийняття рішень

Г. Саймон вважав державну організацію, як ієрархічний інститут, що включає в себе індивідів і їх групи, об'єднані спільними цілями. «Велика частина організаційних рішень, – констатував він, – це групові, або складові, рішення, а не рішення окремої людини» [17, с. 212]. Запропонована Г. Саймоном пояснювальна концепція свідчить про прескриптивний характер його моделі.

Огляд правової регламентації ЄС дозволяє нам узагальнити всю систему прийняття рішень крізь призму *acquis communautaire*. *Acquis communautaire* – все правові акти ЄС. Перелік кінцевих результатів які належать організації закріплені базовими договорами. В них чітко регламентовані такі елементи:

1. Постанови – застосовуються рівноправно в усіх державах-членах;
2. Директива – обов'язкова для держав-членів в частині мети, засобів на розгляд держави;
3. Рішення – одиночний акт, обов'язковий тільки для адресата;
4. Пропозиції і побажання – необов'язкові.

Можемо підкреслити важливість процесу прийняття рішень в ЄС, який передбачає проходження

ряду процедур, де задіяні головні інститути «законодавчого трикутника» – Рада, Парламент і Комісія. Причому головним змістом еволюції механізму було поступове наділення все більшим обсягом повноважень Європейського парламенту. Роль Європарламенту в процесі прийняття рішень важлива як для оцінки елементів наднаціональності, так і для забезпечення легітимності дій ЄС. На перший погляд, роль Європарламенту в законодавчому процесі значно посилена. Особливо чітко це спостерігається із прийняттям Лісабонського договору, який перетворює ЄП в «реальну легіслатуру». Хоча, один з аргументів зазначає, що навіть згідно звичної законодавчої процедури, Європарламент ділить законодавчі повноваження з Радою, тобто є «половинкою законодавця» [6, с. 18]. Такий варіант підкреслює наявність системи стримувань і противаг.

Весь хід законотворчості в ЄС визначений в основних договорах і документах, які містять поправки. Вони і визначають порядок дії механізму прийняття рішень. Однак система базових угод з часом зазнала ряду змін, які безпосереднім чином були дотичними до процедури перетворення проекту закону в нормативний акт [7, с. 13-14].

У будь-якому випадку правила і процедури прийняття рішень в ЄС обумовлені у Договорах ЄС. Кожен правовий акт послуговується конкретним пунктом Договору, який називається правовою підставою акту.

Правові акти приймаються за допомогою однієї з трьох головних процедур: спільним рішенням, на підставі консультацій або процедури згоди. Головною відмінністю між ними є вид співпраці Європейського парламенту та Ради ЄС. У процесі консультацій Європейський парламент дає лише оцінку, а під час процедури прийняття спільного рішення Європейський парламент розділяє повноваження з Радою ЄС. Висуваючи новий правовий акт, Європейська комісія, в свою чергу повинна визначити процедуру прийняття рішення. У більшості випадків вибір залежить від правової підстави пропозиції. В такому разі враховується думка кожного члена-партнера ЄС. Але це ніяким чином не є нівелюванням думки окремого члена.

Не потрібно забувати про проблемні точки в діяльності ЄС. Доволі актуальним у внутрішньому устрої ЄС залишається питання неоднорідності складу учасників. Серед проблем які існують наявна дилема між поступальним розвитком інтеграційного процесу та врахуванням інтересів і особливостей різних держав-членів ЄС. Власне застосування гнучкого підходу при реалізації інтеграційних проектів дає можливість регулювати внутрішню неоднорідність ЄС. Застосування даного підходу простежується в частині прийняття спільних дій, загальних позицій або інших рішень на основі спільних стратегій і при прийнятті законодавчих актів, що стосуються здійснення спільних дій або загальних позицій, рішення приймаються кваліфікованою більшістю голосів [цит. за : 2, с. 19]. З розвитком інтеграції та поглибленням інституційних реформ, процедура ухвалення рішень кваліфікованою більшістю дедалі більше витісняє одностайне голосування, яке стримує ефективне впровадження політики Спільноти (завдяки праву будь-якої країни-члена накладати на рішення вето). Ніццький договір поширив процедуру голосування кваліфікованою більшістю ще на 27 положень, які раніше передбачали одностайне рішення. Втім, одностайність лишається головним інструментом в галузі спільної зовнішньої та безпекової політики, фінансової політики, регіональної політики тощо. Якщо ж хтось із членів Союзу націлений голосувати проти проекту порядку денного з важливих міркувань для національної політики, голосування не

проводиться і питання може бути передане Європейській Раді для одноголосного рішення. Таким чином, якщо держава-член заперечує прийняття законопроєкту, що підпадає під цю частину норми, то при його передачі для одноголосного голосування, стає можливим утриматися і, відповідно, не приймати участь у здійсненні даного рішення [2, с. 19]. Обґрунтовуючи наднаціональну природу Євросоюзу, експерти дедалі частіше звертають увагу на широку компетенцію ЄС, пряму дію права ЄС і процедури прийняття рішень, що передбачають голосування кваліфікованою більшістю та активну участь Комісії та Європарламенту [6, с. 12].

Якщо спробувати описати механізм прийняття рішень у стислій і схематичній формі, то його можна представити формулою чотирьох трійок: «3 Ч 3 Ч 3 Ч 3 Ч 3».

1 Ч 3: Заключається в існуванні трьох основних інститутів, які беруть участь у виробленні і прийнятті рішення: Рада міністрів, Європарламент і Комісія ЄС.

2 Ч 3: Існують три основні варіанти процедури прийняття рішень при взаємодії цих органів: процедура консультування, процедура отримання згоди і процедура спільного прийняття рішення.

3 Ч 3: Прийняття рішень в ЄС здійснюється в три етапи: внесення пропозицій, їх обговорення та безпосередньо прийняття.

4 Ч 3: В ЄС голосування відбувається в трьох варіантах: одноголосно, простою чи кваліфікованою більшістю [7, с. 16]. Поруч із цим не слід забувати про основний принцип, який характеризує правовий порядок Європи – внутрішнє законодавство держави, яке не повинне заперечувати правовій системі Європейського Союзу.

Задля закріплення балансу між цілями та інтересами країн-членів ЄС досягнуто домовленість підписати Лісабонський Договір, який стає інноваційним механізмом функціонування. Саме в ньому питання прийняття рішень набуває ключового значення. За цим документом визначається ряд принципів, які збільшують ефективність прийняття рішень та вироблення спільного курсу розвитку європейської спільноти. Лісабонський договір спрощує і впорядковує процедури прийняття рішень в ЄС.

Згідно Лісабонського договору під «кваліфікованою більшістю голосів» мається на увазі, що, починаючи з 2014 року, для схвалення рішень Радою міністрів буде необхідна підтримка як мінімум 55% країн-членів ЄС, в яких повинно проживати не менше 65% від усього населення ЄС. Ця система буде забезпечувати подвійну легітимність прийнятих рішень.

Будь-які пропозиції щодо переведення нових галузей політики ЄС на використання принципу прийняття рішень кваліфікованою більшістю будуть розглядатися у відповідності з суворими правилами. Всі країни-члени ЄС повинні схвалити відповідні зміни, і національні парламенти будуть володіти правом вето. Але для прийняття багатьох важливих рішень, наприклад, з питань оборони або оподаткування, як і раніше будуть вимагати їх одностайного схвалення [3, с. 5].

Одним з важливих змін внесених Лісабонським договором є те, що спільне прийняття рішень стає «звичайною законодавчою процедурою», тобто те, що було винятком у процесі прийняття рішень, стало нормою для більшості сфер політики.

У процедурі прийняття спільного рішення Європейський парламент та Рада ЄС мають рівнозначні правові повноваження. Європейська комісія надає пропозицію обом інстанціям. Кожна з них читає її та обговорює двічі. У разі, якщо інституції не можуть

дійти згоди, пропозиція надсилається до розгляду Комітетом примирення, який утворений рівним числом представників від Ради ЄС та Європейського парламенту. Представники Європейської комісії також беруть участь у засіданнях цього комітету і беруть участь в дискусіях. При досягненні згоди, прийнятий текст надсилається Європейському парламенту та Раді ЄС на розгляд у третьому читанні, щоб ці органи змогли прийняти його як правовий акт. Загалом, Лісабонський договір називають кроком у напрямку поглиблення інтеграції та оптимізації існуючих установок [13, с. 98].

Наступним принциповим питанням є процедура консультацій. У ході процедури консультації Європейська комісія подає пропозицію Раді ЄС та Європейського парламенту. Рада ЄС є інститутом, який офіційно обговорює пропозицію з Європейським парламентом, а його оцінка є невід'ємною частиною процесу прийняття рішень. В обговоренні беруть участь також Економічний і соціальний комітет і Комітет регіонів.

У деяких випадках консультації обов'язкові, так як цього вимагає правова підстава, і пропозиція не може стати правовим актом без оцінки Європейського парламенту. В інших випадках консультація не обов'язкова і Європейська комісія тільки стежить за узгодженням спільних дій Ради ЄС та Європейського парламенту.

У всіх випадках Європейський парламент може затвердити пропозицію Європейської комісії, відхилити його або вимагати внести зміни. У разі якщо Європейський парламент просить внести зміни, Європейській комісії необхідно оцінити всі рекомендовані зміни. У разі прийняття яких-небудь рекомендацій, Європейська комісія надсилає Раді ЄС змінену пропозицію. Рада ЄС розглядає змінену пропозицію – приймає її у первісному вигляді або вносить додаткові зміни. У цій процедурі, також як і у всіх інших процедурах, Рада ЄС може вносити зміни тільки шляхом ухвалення одностайного рішення.

І не менш важливою є процедура згоди, яка означає, що Раді ЄС необхідно отримати згоду Європейського парламенту перед прийняттям якогось конкретного рішення. Процедура згоди дає Європейському парламенту право вето. Даний процес подібний процедурі консультацій, за винятком випадків, коли Європейський парламент не може вносити зміни до пропозиції: у разі прийняття або відхилення. При прийнятті (згоді) необхідно мати абсолютну більшість голосів [11].

Можемо звернути увагу на конкретну ситуацію, як змінилася кількість для голосування після вступу до ЄС Румунії та Болгарії, за якими були зарезервовані відповідно 14 і 8 голосів, сумарна кількість голосів у співтоваристві досягла 345. Для прийняття актів, що вносяться до Європейської Ради на затвердження, потрібно щонайменше 258 голосів «за», поданих більшістю держав-учасниць. У других випадках, що визначаються договором для прийняття актів у Раді необхідно отримати ті ж 258 голосів «за», але за умови, що вони подані принаймні двома третинами держав-членів [7, с. 18].

Зауважимо, що у політичній практиці не існує об'єднання, подібного Європейському Союзу. Це не федерація, як, наприклад, Сполучені Штати Америки, які, незважаючи на відносно високу самостійність окремих штатів, все ж є однією державою з централізованою владою. Але при цьому це і не міжурядова організація співпраці, як, наприклад, ООН.

Саме з цієї причини можна говорити про те, що Європейський Союз – це унікальний плацдарм для дослідження процедур прийняття політичних рі-

шень, прецедентів, які ілюструють неоднозначні принципи діяльності. Держави, що входять в цей союз, зберігають свою національну незалежність, об'єднують суверенітети, щоб домогтися могутності, якого важко досягти будучи окремими і відмежованими у своїх намірах.

У контексті питання діяльності ЄС варто виокремити один з важливих принципів: солідарність, яка базується на принципах взаємної підтримки, є одним із джерел європейської єдності. Вона проявляється у тих випадках, коли у громадян є усвідомлення взаємопов'язаності. Так, наприклад, проведена ЄС політика перерозподілу базується на розумінні європейським суспільством, що зниження нерівності в доходах йде на благо не тільки бідних, але і багатших регіонів [14, с. 7-8]. Поряд із цим статус члена ЄС не тільки надає права, але й наділяє певними обов'язками. Одне з основних прав – право мати свій голос у формуванні майбутньої конфігурації політики ЄС. Для цього уряди напружують спільну мету на довгостроковий період формулюючи вільний документ, створений у співпраці багатьох людей – політиків, чиновників та громадськості.

У цьому документі підкреслюється статус країни-члена і її прагнення до постійного зміцнення ЄС. Це означає спільну солідарність країн, єдину позицію і тісне співробітництво з суспільно важливих питань. У руслі викликів сучасності боргова криза є серйозним випробуванням солідарності європейських держав, їх готовності до взаємовиручки. Одночасно він затвердив у суспільній свідомості той факт, що ЄС вже сьогодні де-факто є солідарним співтовариством [14, с. 7-8].

Згідно з усіма критеріями оцінки ефективності діяльності європейських країн можемо дійти висновку, що досвід ЄС опирається на кваліфікаційні характеристики європейського права: принцип верховенства; принцип прямої дії; принцип інтегрованості [17]. Вони комплексно втілюють конструкт адекватної оцінки дійсності при прийнятті відповідних рішень.

Апелюючи до питання країн, які вже є членами ЄС підкреслимо, що Болгарія як прийнятий член ЄС в ході останнього розширення має ряд напрацювань у структурі спільної дії. Щоразу доповнює співпрацю власними рекомендаціями. Нещодавно Президентом Болгарії Росеном Плевнелієвим на дискусійному форумі про майбутнє Європи в австрійському Відні була висловлена думка про те, що індивідуалізм не вирішить проблеми Європи. Це явно заперечує термін «картельної змови» висловлений главою держави у якій немає досвіду членства в ЄС, але має свою позицію і критичну оцінку стосовно діяльності ЄС. Росен Плевнелієв висловив думку, що Євросоюзу повинен йти не у бік індивідуалізму, а в бік поглиблення співпраці, але так, щоб жодна країна не залишалася позаду [10]. Це свідчить про набуття членами ЄС нових концепцій розвитку і підтримки єдиної лінії розвитку враховуючи спільні інтереси всіх країн-членів.

Висновки. Незважаючи на вищезазначені особливості діяльності ЄС у членів досі залишається ряд переваг, що забезпечують Співтовариству належну ефективність поєднання гнучкості і компромісу. А обов'язкове виконання та жорсткий контроль в різних сферах інтеграції зведено до рангу особливості майстерності. Це демонструє чисельні приклади: практики прийняття рішень, врахування інтересів великих і малих країн, розвинених, великих і дрібних фірм. Без тонкого механізму ведення політики ЄС за допомогою правильного прийняття рішень поєднати в одному організмі настільки різні країни було б неможливо.

Список літератури:

1. Абизов В.С. Політичне рішення : механізм прийняття [Текст] / В.С. Абизов, В.Г. Кремень. – К. : Нац. ін-т стратег. досліджень, 1995. – 63 с.
2. Бабынина Л.О. Гибкая интеграция в Европейском союзе : Теория и практика применения [Текст] / Л.О. Бабынина. – М. : Издательство ЛКИ, 2012. – 304 с.
3. Быстрое и более эффективное принятие решений [Текст] // Ваш спра-вочник по Лиссабонскому Договору, 2010. – 16 с.
4. Вінникова Н. Сутність політичного рішення : від традиції до новації [Текст] / Н. Вінникова // Освіта регіону. Український науковий журнал політологія, психологія, комунікації. – № 4. – 2010. – С. 151.
5. Девис Дж.Е. Социология установки [Текст] / Е.Дж. Девис // Американская социология. – М., 1972. – 64 с.
6. Европейский Союз в XXI веке : время испытаний [Текст] / Под ред. О.Ю. Потемкиной (отв. ред.), Н.Ю. Кавешникова, Н.Б. Кон-дратьевой. – М. : Издательство «Весь Мир», 2012. – 656 с.
7. Зуев В.Н. Механизм принятия решений в ЕС – универсальный инструмент примирения интересов [Текст] / В.Н. Зуев // Вестник международных организаций. – № 3 (18), 2008. – С. 12-23.
8. Кармазіна М. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях [Текст] / М. Кармазіна, О. Могилевець // Політичний менеджмент. – 2006. – № 5. – С. 3-17.
9. Круглашов А. Україна і Беларусь : две модели сотрудничества с ЕС [Текст] / А. Круглашов, Т. Белайц // Політологічні та соціологічні студії. Збірник наукових праць. – Т. V. – Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2007. – 424 с.
10. Президент Болгарии верит в углубление сотрудничества в ЕС [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://novinite.ru/articles/1780/Президент+Болгарии+верит+в+углубление+сотрудничества+в+ЕС>
11. Принятие решений в ЕС. Латвия в Европейском Союзе [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://www.esia.gov.lv/kak-dejstvuet-es/prinyatie-reshenij-v-es>.
12. Путин назвал «картельным сговором» механизм принятия решений в Евросоюзе [Електронний ресурс] / Зеркало Недели. – Режим доступа : http://zn.ua/POLITICS/putin_nazval_kartelnym_sgovorom_mehanizm_prinyatiya_resheniy_v_evrosoyuze_.html.
13. Транснациональные политические пространства : явления и практика [Текст] / Отв. ред. М.С. Стрженева. – М. : Издательство «Весь Мир», 2011. – 376 с.
14. Фюкс Р. Солидарность и мощь : размышления о будущем ЕС [Текст] / Р. Фюкс, Р. Штенблок, К. Пютц / пер. с нем. В. Шубина. – М. : ИПФ «Гарт», 2012. – 23 с.
15. Шаповалова О. Европейський Союз та Україна у 2010 році: підсумки політичного діалогу [Текст] / О. Шаповалова // International Review. Відносини Україна-ЄС: у вимірі року. – № 4 (16), 2010. – С. 32-39.
16. Шкуро А.С. Базові аспекти дослідження політичних рішень [Текст] / А.С. Шкуро // Науковий вісник. – Одеський національний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія 2013. – Вип. 6 (№185). – С. 14-22.
17. Шкуро А.С. Ініціативи представників Буковини в прийнятті рішень у Верховній Раді України VII скликання [Текст] / А.С. Шкуро // IX Буковинська Міжнародна історико-краєзнавча конференція, присвячена 95-й річниці Буковинського Народного Віча. 25-26 жовтня 2013 р. – Чернівці, 2013.
18. Шкуро А.С. Компроміс у системі прийняття політичних рішень [Текст] / А.С. Шкуро // Панорама політологічних студій : науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне : РДГУ, 2011. – Вип. 7. – С. 157-164.
19. Шкуро А.С. Фактор політичних рішень у міжнародних відносинах України [Текст] / А.С. Шкуро // Гілея : науковий вісник. Збірник нау-кових праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. – К. : ВІР УАН, 2012. – Вип. 65 (№10). – С. 567-572.
20. Энтин Л.М. Европейское право. Право Европейского Союза и правовое обеспечение защиты прав человека [Текст] / Л.М. Энтин. – 2-е изд., пересмотр, и доп. – М. : Норма, 2007. – 960 с.
21. Simon H. The New Science of Management Decision / H. Simon. – N.Y., Evanston, 1960. – P. 212.

Шкуро А.С.

Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ПРОЦЕССА ПРИНЯТИЯ ПОЛИТИЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ (НА ПРИМЕРЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЕС)

Аннотация

В статье проанализированы отдельные принципы принятия решений в Европейском союзе. Обращается внимание на современное состояние процедуры принятия решений внутри ЕС, как регламентируется данная норма совместными договорами между странами-членами, каким образом происходит голосование.

Ключевые слова: квалифицированное большинство, легитимация, европейское право, интеграция, принятие решений.

Shkuro A.S.

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

FUNCTIONAL TENDENCIES POLICY DEVELOPMENT PROCESS (ON THE EXAMPLE OF THE EU)

Summary

In this article, the author analyzes some particular principles of decision-making in the European Union. In particular, the author pays attention to the current condition of decision-making process in the European Union, on the way this norm is regulated by agreements between the members of European Union and the way the voting process is conducting.

Keywords: qualified majority voting, legitimation, European Law, integration, decision making.